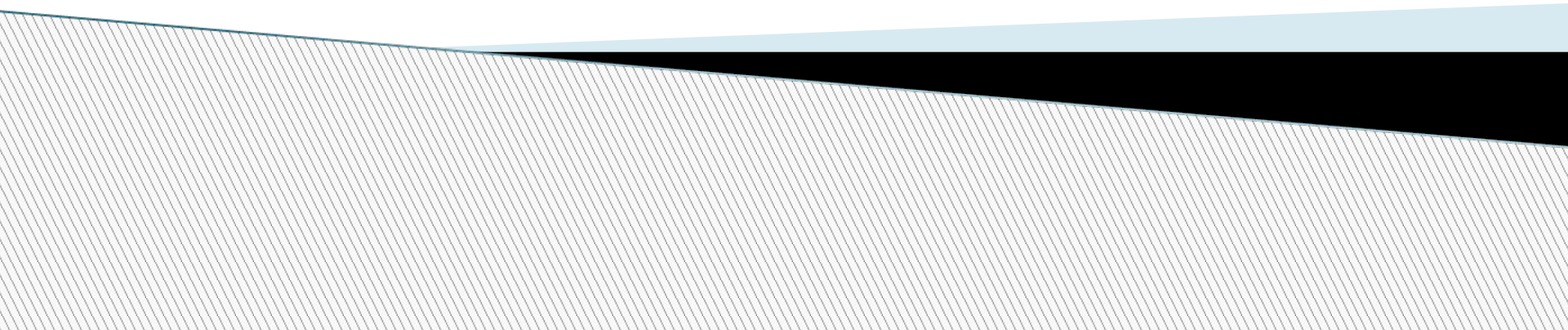

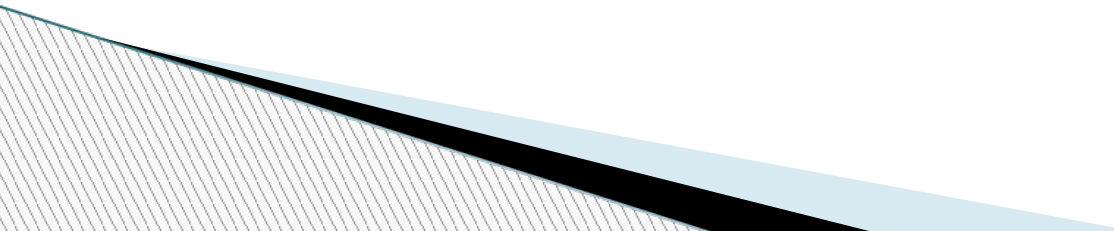
Тема. Встановлення радянської влади в Росії. Громадянська війна.

- ▣ Вчитель: Космач О.В. (Всесвітня історія 10 клас)

Мета уроку: розкрити причини громадянської війни в Росії;
охарактеризувати хід громадянської війни;
показати наслідки війни;
закріпити навички аналізу і зіставлення історичного матеріалу, уміння розглядати історичні явища в конкретно історичних умовах;
виховати учнів у дусі патріотизму, національної свідомості та гідності.

План

1. Причини громадянської війни.
  2. Головні етапи війни.
  3. Причини перемоги більшовиків у громадянській війні
-

Політика
«воєнного
комунізму»

Невдоволен
ня
середнього
селянства

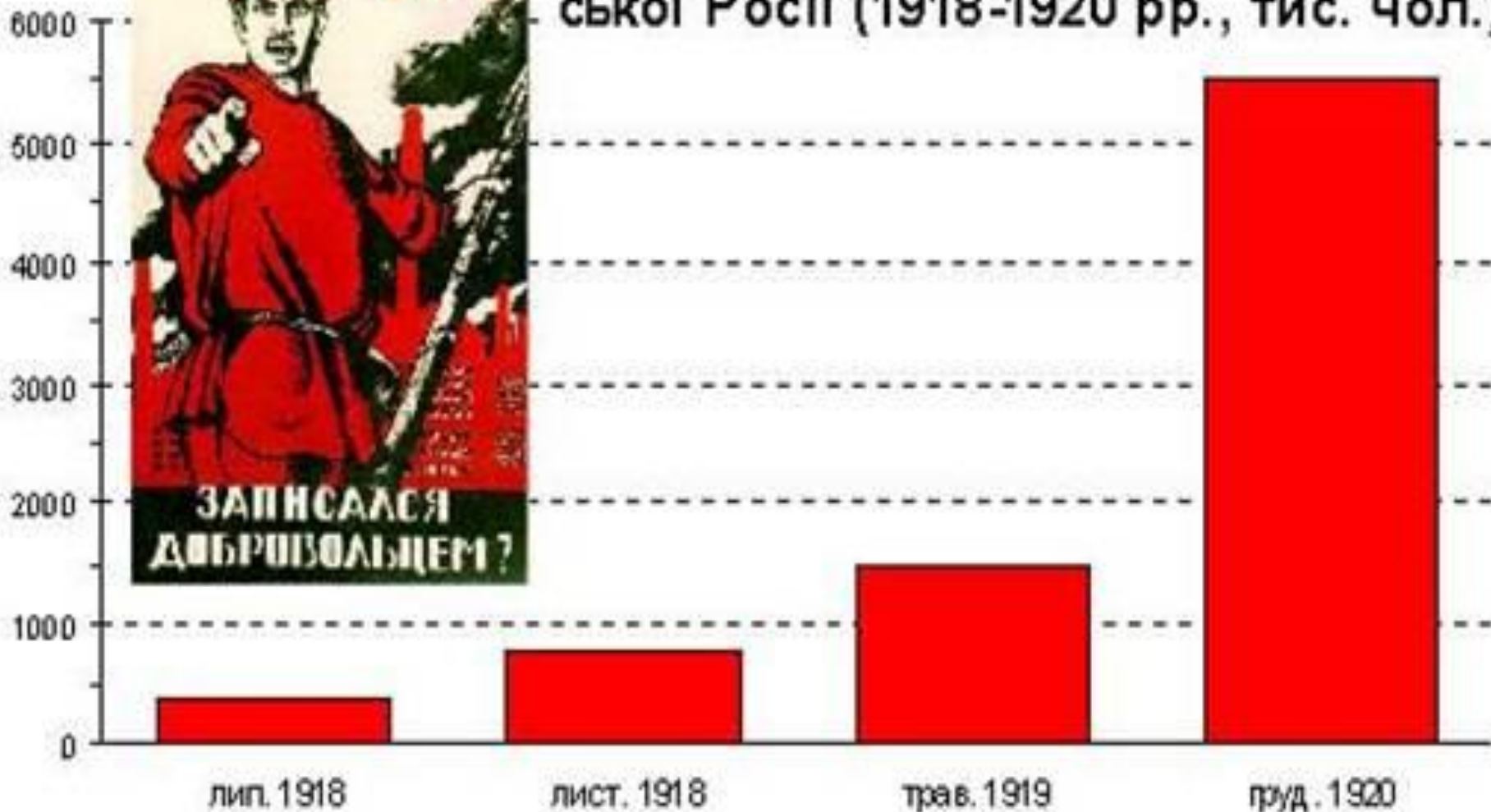
Причини
громадянської війни
в Росії

Намагання
поміщиків та
буржуазії
повернути владу

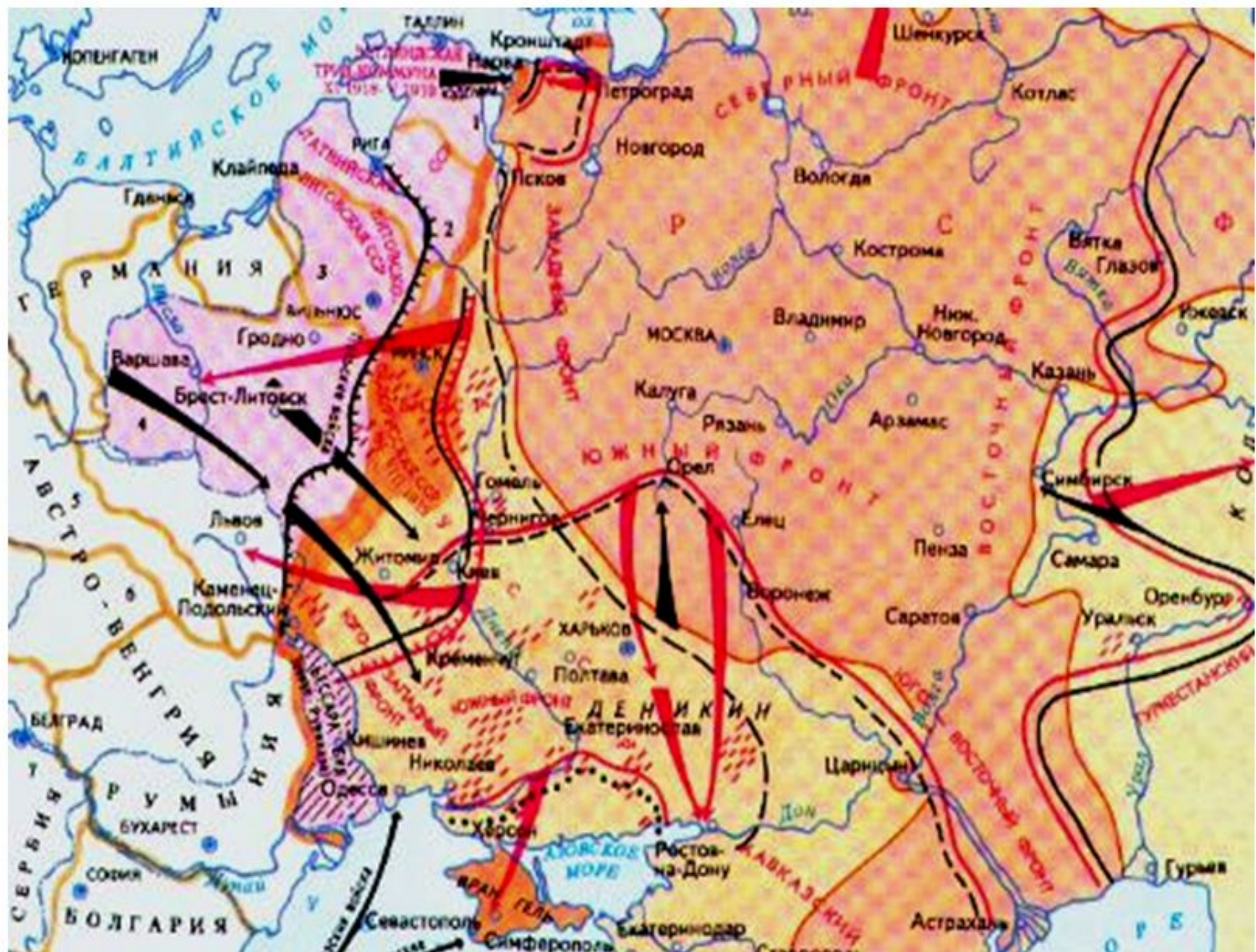
Не бажання
політичних
партій іти на
угоди і
компроміси

Чисельність червоної армії радянської Росії (1918-1920 рр., тис. чол.)

«Чисельність червоної армії радянської Росії (1918–1920 рр., тис. чол.)»

Основні етапи громадянської війни

Етап	Період	Характеристика
I	Жовтень 1917 р. — травень 1918 р.	Основна боротьба — проти національно-визвольних рухів та окремих груп антибільшовицьких сил (виступ Краснова під Петроградом, Каледіна на Дону, Дутова на Уралі).
II	травень — листопад 1918 р.	Боротьба за владу між соціалістичними партіями. Остаточне встановлення однопартійної системи та більшовицької диктатури. Повстання Чехословацького корпусу (травень 1918 р.). Початок інтервенції країн Антанти (висадка десантів у Мурманську, Архангельську, Владивостоці, на півдні України, Закавказзі, Середній Азії та інших містах). Консолідація антибільшовицьких сил.
III	листопад 1918 р. — весна 1919 р.	Посилення воєнного протистояння червоних і білих. Наступ білих армій Колчака (з листопада 1918 р.), Денікіна (з серпня 1918 р.), Краснова (з липня 1918 р.), Міллера (з серпня 1918 р.) та ін. Розгортання інтервенції країн Антанти і США.
IV	1919 р. – весна 1920 р.	Наступ головних сил білого руху та їх розгром Колчак (березень 1919 – січень 1920 р.), Денікін (травень 1919 р. – березень 1920 р.), Юденич (травень-жовтень 1919 р.). Евакуація основних сил іноземних військ.
V	1920 р.	Війна з Польщею. Розгром Врангеля. Чергова спроба розпалити пожежу світової революції, принішши її на багнетах Червоної армії в Європу.
VI	1920-1922 рр.	Інтервенція у Середню Азію, Закавказзя. Перемога на Далекому Сході. Переможне завершення війни більшовиками на окраїнах колишньої Російської імперії. Придушення національно-визвольних рухів і селянських повстань.

Причини перемоги більшовиків у громадянській війні

- ❖ політичні прорахунки їхніх противників щодо селянства, розкол сил опозиції, терор проти населення;
- ❖ прорахунки опозиції в національному питанні, відмова підтримати національні рухи;
- ❖ неузгодженість дій сил опозиції, спроба спиратися на сили інтервентів, вузькість соціальної бази опозиції;
- ❖ інтервенція 14 держав дала змогу більшовикам використати патріотичне піднесення населення;
- ❖ вигідне розміщення Червоної армії в центрі Росії, що давало можливість використовувати всі економічні та стратегічні переваги для організації воєнних дій,
- ❖ залучення до служби в Червоній армії офіцерів царської армії з бойовим досвідом;
- ❖ використання більшовиками надзвичайних заходів (політика «воєнного комунізму»), які дали змогу мобілізувати всі ресурси країни:

Підсумки громадянської війни

- Втрати у грошовому еквіваленті – 50 млрд золотих рублів;
- Промислове виробництво в 1920р. становило 14% від рівня 1913р;
- Від епідемій, голоду, терору загинуло від 12 до 15 млн чол. Військові втрати становили 800тис.чол.;
- Розкол суспільства, знецінення людського життя, формування жорстокості на ґрунті класової ворожнечі.

Домашнє Завдання

- ▣ Читати §12 (Питання 3-письмово);
- ▣ Читати §13 (Пункт 1,2 - конспект);